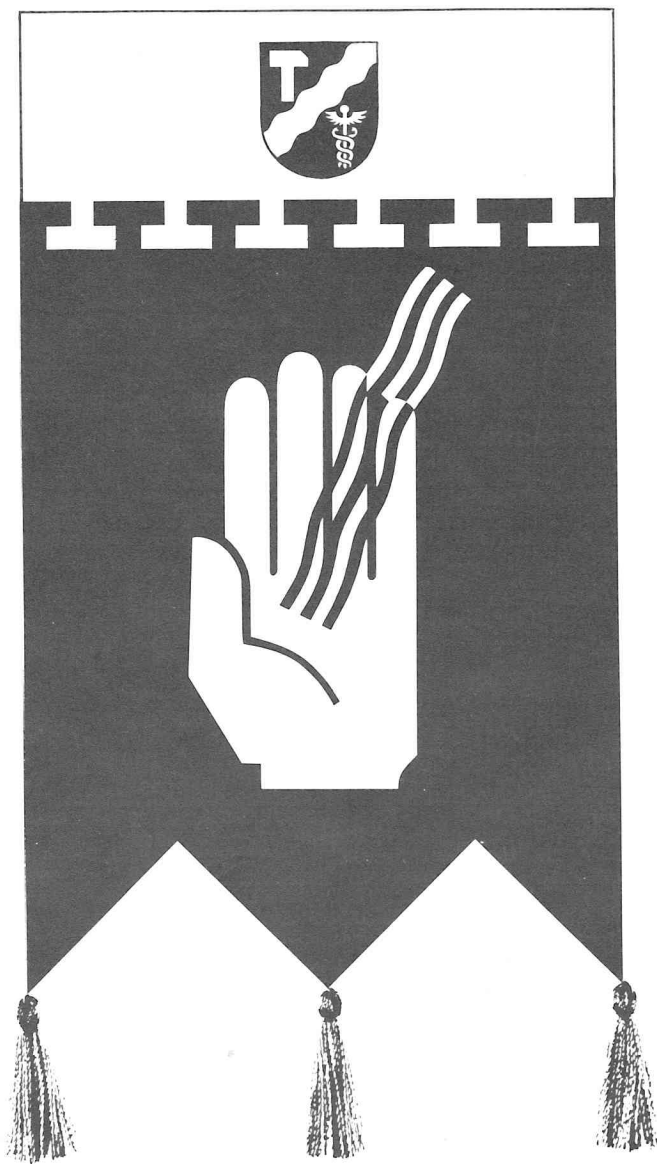

TAMPEREEN SEUDUN INVALIDIT

TERVEITTEN EHDOKKAILLA

Ja ihminen säilyy entisellään...

Yhdistys täytti 49 vuotta 12. huhtikuuta 1986 ja maailma tuotti taiseen tahtiin sotavammaisia: Beirutissa taisteltiin, Iranin ja Irakin sota jatkui, Gaddafi lupasi kostaa amerikkalaisille pommittajien iskun Libyaan.

Juri Gagrinin lentoa muisteltiin idässä ja lännessä — tapahtumasta on 25 vuotta. Kantoraketin perä nousi troolin mukana Uudenkaupungin merialueella 55 metrin syvyydestä ja metallimiehet ovat hyväksyneet kevään työehtosopimuksen. Neuvostoliitto aloittaa jälleen ydinkokeet, koska USA ei lopeta omiaan.

TSI-lehti 1/86 kertoo Tampereella yhdistyksen ja Vammaisten yhdyskuntapalvelun järjestämään liikuntaesteisten seminaariin osallistuneen yli 50 arkkitehtiä tai muuta rakentamiseen vaikuttavaa henkilöä. Tampereen kaupunkia edustivat apulaiskaupunginjohtajat Arvo Sipilä ja Lars Zilliacus.

Seminaarissa julkituotiin merkittävä, tulevaisuudessakin liikuntaesteisiä puoltava päätös: KHO nimittäin kumosi 29. tammikuuta 1986 Paraisen kaupungin rakennuslautakunnan muutoslavan kaksikerroksisen rakennuksen jättämisestä vaille hissiä, vaikka talon toiseen kerrokseen oli suunniteltu toimitiloja mm. mielenterveystoimistolle, ja rakentajayhtiö velvoitettiin rakennussuunnitelman mukaisesti varustamaan talon hissillä, jotta liikuntaesteisten kulku asianomaisiin virastoihin ei vaikeutuisi.

Seminaarissa puhunut arkkitehti Maija Könkkölä Invalidiliitosta selvitti liikuntaesteisten ongelmia sekä sanoi että kuvin. Niitä riitti joka taholla. Erikoisesti arkkitehti Könkkölää huoletti luiskat, jotka tehdään liian jyrkiksi — puolen metrin tasoeroon tarvitaan kymmenen metrin luiska. Pyörätuolivammainen pääsee kulkemaan hieman jyrkempääkin, mutta ei kainalo- tai kyynärsauvoja käyttävä.

Arkkitehti Könkkölä huomautti, että talot pitäisi rakentaa siten, että ihmiset voisivat asua niissä lapsuudesta vanhuuteen. Lapsi on liikuntavammainen ja lähes jokaisella on edessään iän mukanaan tuoma esteisyys...

Invalidiliiton historiassa sen kolmanneksi puheenjohtajaksi valittiin kesäkuun alussa hallinto-oikeuden professori Eero Vilkkonen Helsingistä. Vuosina 1961—1986 liittoa luotsannut professori Aimo O. Aaltonen katsoi neljännesvuosisadan liiton johdossa riittävän. Jäähyväishaastattelussaan IT Invalidityö 10/86 hän toteaa ihmisen ehtivän kaikkeen minkä vain haluaa. Kunniapuheenjohtajaksi siirtyvä Aaltonen katsoo liiton toiminnassa edelleenkin olevan päällimmäisenä vammaisen tien tasoittamisen. Liitto on painostusjärjestö ja se pyrkii vaikuttamaan niihin, jotka tekevät ratkaisuja.

Helsingin invalidiyhdistykseen jo v. 1951 liittynyt professori Eero Vilkkonen huomauttaa, että mitä kauemmin hän on ollut mukana vammaistyössä, sitä syvemmin hän on vakuuttunut invalidiliiton ja sen kaltaisten etujärjestöjen välttämättömyydestä yhteiskunnassa. Vilkkonen toteaa, että meillä Suomessa, kuten esim. Euroopassa on syntymässä erityinen, etupäässä nuorten pyörätuolivammaisten ryhmä ja tämä haaste liiton on otettava vastaan.

Elokuulla pidettiin Aitorannassa perinteiset markkinat, joilla yksityisiltä ja liikelaitoksilta saatua tavaraa huutokaupattiin mm. Aitorannan vv. 1985—1990 rakennusprojektin hyväksi. Tarkoituksena on kehittää Aitorannasta tämän hetken vaatimuksia vastaava lomailukohde, jonka ovet ovat auki kaikille Invalidiliiton jäsenille. Markkinoilla vieraili mm. Unkarin Invalidiliiton ja Budapestin yhdistyksen puheenjohtaja Dr. Gado. Unkarin Invalidiliitto on vasta viisivuotias.

Toivottaessaan liiton jäsenet tervetulleeksi valtakunnallisille retkeilypäiville 13.—14. kesäkuuta 1987 Tampereen kaupunginjohtaja Jarmo Rantanen toteaa Tampereella valmistaudutun huolellisesti uusiin lakisääteisiin velvoitteisiin ja tähdätty palvelujen parantamiseen mm. suojatyön ja asumis- sekä kuljetuspalvelujen osalta. Lähimmän viiden vuoden aikana suojatyöpalvelujen määrää nostetaan 90:stä 140:een ja vaikeavammaisten asumispalveluja parannetaan hankkimalla tukiasuntoja ja kehittämällä kotipalveluja. Kuljetuspalvelut myös ovat merkittävästi nousseet: 1980 niitä käytti 139 henkilöä, 1985 määrä oli 380. Kyseistä vaikeavammaisten omatoimista suoriutumista edesauttavaa palvelua kehitetään edelleen. Vammaisjärjestöillä on tässä työssä ollut erittäin merkittävä tehtävä.

Yhdistyksen jäsenmäärä lähdetäessä vuodelle 1987 oli 1.850.

”...olen monesti pohtinut omaa elämääni, että millaista se olisi ollut tän yhdistyksen ulkopuolella, tarkoitan lähinnä sitä aikaa, kun oli puutetta vähän kaikesta. Arkailin tulla ja niin arkaili moni muu, mutta sitten siitä tuli vähän niin kuin koto... siellä oli kaltaistensa seurassa ja siellä oppi hyväksyyn itsensä jos ei nyt tätä ympäristöä aina niin hyväksynytään. Mutta yhdessä on saatu aikaan paljon ja paljon saa olla kiitollinen Neuvokselle ja näille muille liitossa. Nyt meidät huomataan... me näymme ja kuulumme ja niinhän pitää ollakin, muuten ei näy eikä kuulu. Ja onpa tästä tullut joille-

kin niin rakas, että ovat testamentanneet omansa yhdistykselle niin-
kun tämä Lindbergin Tyyne, jonka ansioo ovat Aitorannan viisi
mökkiä ja kioski-kahvio. Kai siinä sitä lämpöä on ollut ja turvalli-
suutta... sitähan se ihminen hakee...

TAMPEREEN SEUDUN INVALIDIEN PUHEENJOHTAJAT VV. 1937—1987

Urho Lehtonen 1937—1938.

Emil Lahti 1938—1942.

Matti Kuivanen 1942—1944.

Einari Autero 1944—1946.

Tauno Kyröläinen 1948—1949.

Aimo Kähärä 1949—1951.

Veikko Sainio 1951—1952.

Into Lähtenmäki 1952—1957.

Erkki Heiniö 1957—1958.

Ensio Jortikka 1959—1966.

Heikki Saarilahti 1966—1968.

Mauno Sillman 1968—1969.

Tampereen seudun invalidien johtokunta 1987. Edessä vasemmalla Irma Aittokallio, puheenjohtaja Matti Kallio, Mauno Sillman ja Raija-Leena Lahti. Takana vas. Sinikka Niirinen, Toivo Valkama, Ensio Jortikka, Hannu Sallinen, Matti Ilveskoski ja toiminnanjohtaja Hilikka Salokorpi. **Kari Vuorenmaa**

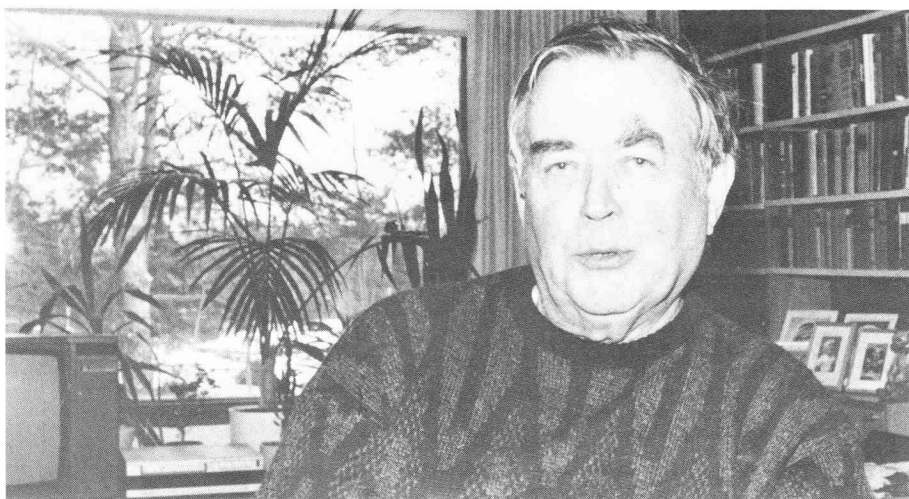
INVALIDILIITTO TÄNÄÄN

Professori Aimo O Aaltonen — lakitiet.tri. ja kauppatiet.lis. — tuli Invalidiliiton puheenjohtajaksi keväällä 1961 ja jätti 25:n työntäyteisen vuoden jälkeen kesällä 1986 tehtävänsä professori Eero Vilkkoselle.

Ensimmäisessä puheenvuorossaan liiton puheenjohtajana Aaltonen totesi suomalaisessa yhteiskunnassa eletävän aikaa, jossa vammaiset ovat jäämässä jälkeen hyvinvoinnista. Eri etupiirit ovat ajamassa ohi ja invalidiliiton on terästäydyttävä, missä nimenomaan tarvitaan yksituumaisuutta.

— Mikä on tilanne tänään? professori Aaltonen.

— Kyllä eteenpäin on päästy, ja sinä aikana mitä oli Invalidiliitossa, siellä on vallinnut hyvä sopu. Edeltäjälläni sosiaalineuvos Kalervolla oli hyviä ideoita, joista tärkeimpiä oli invalidien koulutus. Ensimmäinen

Yhteiskunnassa käydään paraikaa keskustelua laista yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaudesta. Käsitykseni on, ettei järjestelmää ole syytä horjuttaa — sellaisenaan se antaa paljon liikkumatilaa muillekin kuin Invalidiliitolle, huomauttaa liiton ex-puheenjohtaja professori Aimo O. Aaltonen.

ammattioppilaitos aloitti Westendissä 1942, sen jälkeen Järvenpäässä ja Sulkavalla. Aina vuoteen 1950 sotainvalidit olivat liittomme ammattiopilaitoksissa on eri linjoja kolmisenkymmentä. Tullessani puheenjohtajaksi Suomi oli jäljessä muista Pohjoismaista sosiaalista kenttä ajatellen, mutta viime vuosina sekä Ruotsi että Tanska ovat supistaneet sosiaalisia etuuksiaan, mitä Suomessa ei ole tapahtunut. Uhkahan on aina olemassa ja siksi invalidien eri järjestöissä on syytä olla valppaana. Tällä hetkellä on käymistila 'laista yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaudesta', jossa nyt vedetään poliittista linjaa. Kysymys ei ole aivan vähäisestä asiasta, kun Invalidiliiton tavoin on olemassa noin 90 eri järjestöä, joissa on 1,3 miljoonaa jäsentä.

Lääkinnälliset kuntoutuspalvelut muodostavat huomattavat osan liiton toiminnasta: ensimmäinen kuntoutuskeskus aloitti toimintansa Helsingissä 1953 ja Rovaniemelle valmistui Lapin kuntoutuskeskus 1983.

Käpylän kuntoutuskeskus sai alkunsa maassamme riehuneesta lapsi-halvausepidemiasta ja sen tultua voitetuksi Käpylän luonne on muuttunut. Sinne perustettiin 1969 erityinen selkäydinvammaosasto neliraaja-

ja alaraajahalvaantuneille. Koska heidän lukunsa keskussairaalaapiireittäin on vähäinen, hoito on keskitetty Käpylään ja Lapin kuntoutuskeskus taas palvelee pohjoisinta Suomea. Perusajatuksena on erikoishoidon ja -ohjauksen avulla kuntouttaa mahdollisimman monta vaikeavammaista.

Aaltonen toteaa Invalidiliiton kolmantena suurena toimintamuotona olevan invalidien palvelutalojen rakentamisen.

— Ensimmäinen aloitti toimintansa kokeiluluonteisesti Käpylässä vuoden 1970 alussa kuntoutuskeskuksen tiloissa ja ennakokuluulot olivat suuret mutta kokemukset taas myönteiset. Ensimmäinen varsinainen palvelutalo valmistui Joensuuhun vuosien 1973—74 taitteessa ja kokonaisuunnitelma lähimmäksi kymmeneksi vuodeksi tehtiin 1976. Tamperehan sai oman palvelutalonsa suhteellisen varhaisessa vaiheessa ja kun kaupunki myönsi tontin, kävin sitä katsomassa — kyllä se Hervanta olin silloin aivan toinen kuin tänään. Nykyisellään Invalidiliitolla on 15 varsinaista palvelutaloa, joissa on asuntoja 700. Yhteiskunnan taholta palvelutalohanke on otettu erittäin lämpimästi vastaan ja myös invalidit itse antavat asialle arvoa.

Tampere on professori Aaltoselle tuttu jo lapsuusvuosilta — isä kun oli työssä Kansan Lehdessä. Näiltä vuosilta hän kertoo jutun, jossa tänäänkin on 'totta toinen puoli'.

— Isälläni oli tapana käydä toimituksessa sunnuntaisin lukemassa Helsingin lehdet ja minä pääsin mukaan. Kun kerran olimme tulleet kotiin ja isä uteli, mitä minä alkaisin tehdä isona, minä vastasin, että aivan samaa kuin isäkin. No, mitä sinä sitten teet? kysyi isä. Minä leikkaan paperia ja tilaan kahvia...

Lehtimiehenä Aaltonen olikin ylioppilaaksi tulonsa jälkeen: huuteli uutisia talvisodan aikana 14 eri lehteen parlografin välityksellä, oli Demarissa toimittajana ja Tukholmassa ulkomaan kirjeenvaihtajana, kunnes kesällä 1942 Tampereen kaupunginhallituksen palveluksessa ollessa tuli päätös kauppakorkeakouluun menosta vaikka takana oli jo vuosi lakitieteen opintoja. Tänään eläkeläisenä hänellä on takanaan 10 assistenttivuotta Helsingin yliopistossa ja runsaat 21 vuotta Turun kauppakorkeakoulussa.

— Eikö tuolla karriäärillä olisi ollut mahdollisuuksia yksityisellä sektorilla?

— Kyllä niitä tarjottiin ja mielenkiintoisin on Työväen säästöpankin

toimitusjohtajan paikka Helsingissä ennen Mauno Koivistoa. Katsoin jo silloin terveyteni rajalliseksi ja päädyin yliopistouraan.

Vaikka professori Aaltonen on sivussa liiton johdosta, vanhuudenlevosta ei ole kysymys. Paraikaa on meneillään laaja kirjallinen työ ja tämän päivän vammaispolitiikasta hänellä on selkeätä sanottavaa.

— Vuoden 1975 rakennusasetusta muutettiin siten, että sen 85 a-pykälään tuli määräys julkisten rakennusten invalidiystävällisyydestä. Turkuun valmistui yliopiston hieno rakennus, mutta kyseistä näkökohtaa ei otettu huomioon — yhdestäkään sen kolmesta ovesta ei pyörätuolissa pääse kätevästi sisälle. Siksi ehdotankin, että sellaiset rakentajat ja rakennuttajat, jotka saavat jatkuvasti yhteiskunnalta tukea rakentamiseensa, jäävät vastaisuudessa tätä tukea paitsi aina siihen asti, kunnes entiset virheet on korjattu.

Invalidiliitto on painostusjärjestö ja pyrkii vaikuttamaan niihin, jotka yhteiskunnassa tekevät ratkaisuja. Liitto työskentelee tänään niin laajalla alueella, että tuskinpa kukaan muu kuin liiton toiminnanjohtaja on selvillä kaikista yksityiskohdista. Tavallinen kansalainen taas ihmettelee vammaisjärjestöjen moninaisuutta — esim. Sotainvalidien veljesliittoa ja sen tulevaisuutta. Aaltosen mukaan ei ole olemassa mitään tulevaisuuden ongelmia.

— Lähimmän 15 vuoden ajan veljesliiton, invalidisäätiön ja invalidiliiton puheenjohtajat ovat tavanneet toisensa kaksi kertaa vuodessa ja toiminnanjohtajat ovat olleet mukana minkä lisäksi toiminnanjohtajat tapaavat toisensa kaksi kertaa vuodessa. Yhteistoiminta on siis varsin kiinteätä ja kun olin valvomassa veljesliiton professori Risto Pätälän testamenttia, muistutin maaherra Uki Voutilaista siitä, mitä Pätälä on luvannut, että ne rakennukset ja tilat, jotka jäävät sotainvalideilta, eivät koskaan joudu muiden kuin invalidien käyttöön. Tämä on osoitus siitä yhteisymmärryksestä, mikä puheenjohtajatasolla on vallinnut liittojen kesken. Yhdestä asiasta vain en ole varma. Mikä on vapaussodan invalidien kanta — hehän ovat testamentanneet omaisuutensa sotainvalideille.

Ruotsalaisten ajatus palvelutalosta on kokonaan toinen kuin meillä. Siellä katsotaan asukkaiden ylärajaksi kuusi ja he ovat ilmaisseetkin suomalaisen toteutuksen sijoittaa kaikki saman katon alle, olevan 'päin mentyä' mutta jostakin syystä heidän ideansa ei toimi.

Itäisen naapurimme mielenkiinto suomalaiseen palvelutaloon taas on

suuri: kun Neuvostoliitosta saapui alan asiantuntijoita Käpylään, meni päiväohjelma aivan sekaisin. Suomalainen palvelutalo on ainutlaatuista maailmassa.

— Mitä mahdollisuuksia sitten kehittyvä elektroniikka tarjoaa vammaisille?

— Se muuttaa aivan ratkaisevasti tilannetta, toteaa Aaltonen. — Jos puhumme nyt apuvälineistä, niin pyörätuolit ovat tavattomasti kehittyneet. On sellaisiakin, jotka tulevat seisoma-asentoon, mikä sisäelinten kannalta istuvalle invalidille on välttämätöntä. Nykyisen tuolin voi myös kätevästi hajoittaa ja nostaa autoon.

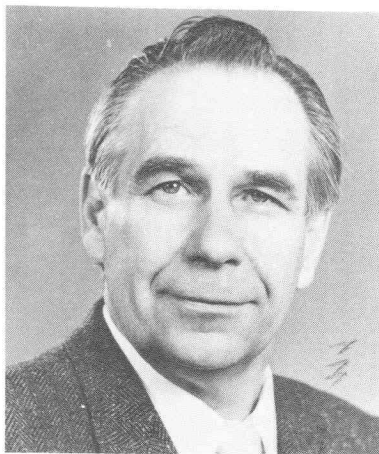
Yhdysvalloissa tehdyn tilaston mukaan neliraajavammaisuuden aiheuttajana liikenteellä oli osuus puolessa kaikista tapauksista, uimahypyt olivat neljäsosalla ja muut onnettomuudet lopulla neljäsosalla. Suomen vastaavat luvut heittänevät ainoastaan uimahyppyjen osalta, mutta mielenkiintoinen on tieto, että kun parikymmentä vuotta sitten 47 prosenttia vammautuneista kuoli ensimmäisen vuoden aikana, nyt luku on pudonnut alle 10 prosentin. Kuntoutuksella on siis tulevaisuudessa entistään merkittävämpi osuus vammaishuollossa.

— Mikä sitten on eduskunnan asennoituminen tänään, kun puhutaan sosiaalimäärärahoista.

Professori Aimo O. Aaltonen toivoo, ettei nykyistä järjestelmää järkeytettäisi.

— Kun esim. raha-automaattiyhdistys antaa meille rahaa investointeihin, ei se koskaan anna sitä sataprosenttisesti, vaan meillä on oltava omaakin rahaa. Jos nyt eduskunnassa lähdetään muuttamaan järjestelmää, niin se menee pahasti sekaisin. Tuloksena on vain avunpyyntöjä eduskuntaan päin. Laki yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaudesta antaa sentään jonkinlaisen liikkumatilan niin invalidiliitolle kuin muillekin järjestöille.

TAMPEREEN SEUDUN INVALIDIT HUOMENNA...

Matti Kallio 1969—.

Puheenjohtaja Matti Kallio ei tunnustaudu ennustajaksi, sillä mikään ei ole niin epävarmaa kuin huomisen ennustaminen. Sen hän kuitenkin sanoo huomisesta, että VALTAVA-laki pakottaa yhdistyksen suunnitamaan toimintaansa lähimmän kymmenen vuoden aikana siten, että suuremmille paikkakunnille muodostetaan TSI:n alaosastoja. Itsenäisiin yhdistyksiin ei liene syytä, koska Tampere toimistoinen ja henkilöineen edustaa sen verran vahvaa yksikköä, ettei sen rinnalle tarvita muuta.

— Uusi lainsäädäntö tuo sosiaalihuoltoa takaisin kuntaportaaseen ja näin paikallisten järjestöjen rooli edunvalvonnassaan nousee. Meidän on valvottava mm. miten rakennusratkaisuja tehdään ja tässä työssä jo nyt on ollut myönteistä se, että Tampereen seudun invalideja on pyydetty asiantuntijana paikalle. Aiemmin tämä tehtävä kuului valtiolle ja invalidiliitolle ja jatkossakin liitto valvoo tekemisiämme. Tässä työssä tulee jossakin määrin kirjavuutta, koska vammaiskäsite tänään on niin laaja ja sitä pohtii tänäänkin niin monta järjestöä, joista kaikista ei aina ole asiantuntijoiksi.

Matti Kallio toivoo myös muutosta ns. invalidirahalakiin, joka kulkee sisurahan tai vielä paremmin piiskarahan nimellä. Kyseinen järjestelmä on tuonut esiin sen haittapuolen, että moni vammaisen tekee viimeiseen saakka työtä pysyäkseen invalidirahan piirissä.

— Kysymyksessä on sen verran suuri rahamäärä, ettei siitä niin vain luovuta, sillä se otetaan heti pois, kun invalidi jää eläkkeelle, toisin kuin esim. sotainvalidien nauttima elinkorko, joka kasvaa vetäydyttyä työelämästä ja muiden tulojen pienentyttyä.

Matti Kallio korostaa, että uudistukset tänään vievät aikaa. Tämä maailma kun on jo suunniteltu sen verran valmiiksi, että uudet ajatukset vaativat pitkän perustelun, joka voi kestää vuosikausia.

— Eräs pitkän tähtäimen toteutus on Tampereen kaupungin, keskussairaalan, terveystekniikan ja yhdistyksemme kehittämä apuvälineyksikkö, johon saimme kaupungilta neljännesmiljoonan ja kyseisen toimipisteen johtokunta järjestäytyi viime vuoden puolella. Uutta toimintaa on myös Takahuhtiin perustettava työklina, joka tutkii invalidien työhönsijoittamista kuin myös hänen eläkkeellepääsynsä edellytyksiä. Kummankin kehittäminen on vaatinut aikaa: apuvälineyksikköä alettiin kaavailla puolen vuosikymmentä sitten, työklinaa on vedetty kymmenen vuotta.

Suomi on muun kehittyneen maailman mukana siirtynyt ns. tietoyhteiskuntaan. Missä määrin se auttaa vammaisia?

— Se auttaa meitä liikunnallisessa ja ympäristöhallinnallisessa muodossa, mutta mihinkään työllistävään vaikutukseen en ainakaan henkilökohtaisesti usko sen paremmin meidän kuin kenenkään muun kohdalla. Vammaisten työmahdollisuudet vähenevät — robotit korvaavat yhtäläisesti niin terveen kuin vammaisen ja lähinnä vammaisen. Mutta tietoyhteiskunta tuo mahdollisuuksia juuri ympäristöhallintaan, jota sovelletaan nimenomaan palvelutaloissa.

Tämän kirjasen haastatteluissa — varsinkin vanhemman väen taholta — on tuotu esiin, miten menneinä vuosina talkoohenki oli voimakasta ja yhdessä suoriuduttiin hankalistakin tehtävistä. Nyt ei talkooväkeä tahdo löytyä mistään.

— On muistettava, että meidän joukkoomme on tullut runsaasti jäseniä, joiden vamman laatu jo estää osallistumisen. He ovat yleensä nuorta väkeä 25—30-vuotiaita. On kyllä myönnettävä, että ns. sosiaaliturva on vähentänyt talkoohalukkuutta, mutta sitä se on tehnyt kautta linjan. Ei se ole yksinomaan meidän ongelmamme. Ongelmana minä näkisin meidän Aitorantamme, jonka kehitys pysähtyi v. 1976 palolaitoksen määräykseen, millä päärakennuksemme määriteltiin palonaraksi ja majoittuminen sen yläkertaan kiellettiin. Aitoranta vaatii kokonaan uuden suunnitelman. Mieleeni tulee muistuma vuodelta 1956, jolloin Aitoranta otettiin käyttöön ja liiton puheenjohtajakin kiitteli yhdistystämme mainiosta loma- ja virkistyskeskuksesta, josta ei silloin löyty-

nyt moitteen sijaa. Tänään sellaista ei toteuttaisi kukaan ja tämä jos mikä osoittaa meidän jäsenrakenteemme muuttumisen juuri vamman laadun osalta. Aitoranta vaatii lisärakentamista, se vaatii hissit ja paljon muuta. Tosin näitä uudistuksia on toteutettu 70-luvulla rakennettujen lomamökkien ja saunarakennuksen osalta.

Invalidiliiton tämän kevään keräyksen teemana on 'Mikä sull' on jänönen, kun et enää hyppele?' Vammainen on ykskaks uudessa ja oudossa tilanteessa — muiden apua on silloin ensiarvoisen tärkeää. Onko vammainen todellisuudessa yksin oman itsensä kanssa?

— Me voimme puhua tänään Pohjoismaisesta vammaislainsäädännöstä ja muualla maailmassa olevasta. Suomi on mukana Pohjoismaisessa, jossa Ruotsi on kylläkin ensimmäinen, mutta minä sanoisin, että me olemme tyytymättömiä. En sano siksi, ettemmekö tunnustaisi tosiasioita pitkälle viedystä vammaishuollosta, mutta edunvalvontajärjestönä meidän on oltava tarkkana ja seurattava kehitystä. Aina voi sattua kaikenlaista. Ja mitä tulee yksinjäämiseen, niin ottaisin karkean esimerkin Länsi-Saksasta. Siellä erääseen lomakeskukseen saapui joukko vammaisia samaan aikaan kun hotelliin majoittui muitakin vieraita. Nämä terveet eivät kestäneet nähdä vammaisia, peruivat varauksensa ja vaativat matkatoimistolta korvausta keskeytyneestä lomastaan. Ja he voittivat! Eikö se jo osoita, miten hankalaa vammaisen integroituminen on terveitten maailmaan. Minä olen sen verran pessimistinen, että väitän meidän viihtyvän juuri kaltaistemme keskuudessa. Siksi jokin Aitoranta on meille tärkeä ja sen kunnostaminen vain korostuu.

TAMP. SEUD. INVALIDIT RY:N ANSIOMERKIT + MITALLIT		
	Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi Matti Kallio	06. 12. 1983
	Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan ansiomitalli kultaristein Ensio Jortikka Matti Kallio	06. 12. 1967 06. 12. 1973
N:o	INVALIDILIITON KULTAINEN ANSIOPLAKETTI	
5.	Tampereen Seudun invalidit ry (L)	16. 01. 1958
23.	Einari Autero (”)	16. 01. 1958
24.	Matti Kuivanen (”)	16. 01. 1958
25.	Toini Lähteenmäki (”)	16. 01. 1958
93.	Into Lähteenmäki	09. 04. 1967
94.	Irma Aittokallio	09. 04. 1967
95.	Aino Rosenlind	09. 04. 1967
107.	Kauko Kaunisto	14. 02. 1969
112.	Elsa Järvinen	23. 04. 1972
113.	Erkki Välimäki	23. 04. 1972
114.	Erkki Heiniö	23. 04. 1972
115.	Tauno Kyröläinen	23. 04. 1972
127.	Reino Ruoholahti	23. 04. 1972
137.	Johannes Jakoleff	17. 04. 1977
138.	Aili Lappalainen	17. 04. 1977
139.	Pekka Ruoholahti	17. 04. 1977
140.	Mauno Sillman	17. 04. 1977
141.	Aili Stenberg	17. 04. 1977
142.	Toivo Valkama	17. 04. 1977
187.	Ensio Jortikka (L)	30. 05. 1981
200.	Anja Jortikka	18. 04. 1982
201.	Esko Lilja	18. 04. 1982
247.	Matti Kallio	12. 04. 1987
248.	Heikki Saarilahti	12. 04. 1987
249.	Helena Karvonen	12. 04. 1987
250.	Raija Lahti	12. 04. 1987
251.	Martti Lantiainen	12. 04. 1987

HILKAN PÄIVÄ

Hilikka Salokorpi

Kun tulin vuonna 1980 tänne töihin, hallinnassani oli kolme työhuonetta. Työympäristöni, vaikka olikin toimisto, muistutti jollain tavoin 1960-luvun perheasuntoa, yhden huoneen kaapit oli maalattu taivaansinisiksi. Seinät olivat värikkäät, punaista, oranssia, vihreätä... Keskimäisen huoneen seinällä tikitti kotoisesti keittiönkello. Kirjahylly oli jostain saatu lahjoituksena ja palveli nyt palkintokaappina. Muutenkin toimistossa oli lahjaksi saatuja kalusteita. Suuren suuri tamminen, pankinjohtajan entinen työpöytä takahuoneessa ”kaikkein pyhimässä”. Sen ääressä oli hyvä levittää kirjanpitoaineisto. Kirjanpito oli pari vuotta aikaisemmin (1978) siirretty ATK:lle. Onnekseni!

Kuinkahan ennen tultiin toimeen ilman kopiokonetta? Neljä vuotta se on meillä ollut ja koneen runsas käyttö on yllättänyt meidät kaikki. Ennen täytyi löytyä aikaa kirjoittaa kokousten esityslistat 3—4 kertaan, että riitti jokaiselle johtokunnan jäsenelle oma kappale. Nyt kopiokone hoitaa asiat sujuvasti ja tuntuu, että tahti on sen verran kiihtynyt, ettei olisi enää aikaakaan kirjoitella samoja asioita niin moneen kertaan.

Asiakaskäyntejä on muutama päivässä, pääasiassa jäsenten käyntejä. Joillakin asia on lyhyt ja hoituu muutamassa minuutissa, toisten kanssa saattaa vierähtää tunti ja ylikin. Jäsenet luottavat toimiston ihmiseen ja on helpompi hoidattaa asioitaan täällä kuin esim. sosiaalitoimistossa.

Tiistai on aina vilkas päivä. Silloin ovat eläkkeellä olevat jäsenemme liikkeellä, kerho kokoontuu klo 13 ja osallistujia on 20—40. Kerhoon on helppo tulla, siellä ei vaadita mitään erityistä osaamista, saa puhua tai olla hiljaa, miten haluaa.

IT-Invalidityön ilmestymisen huomaa aina työssään. Puhelimet soivat ahkerasti. Invalidirahaa, autoveronpalautusta tms. koskeva artikkeli herättää kysymyksiä.

Selaan päivän lehdet, onko kirjoitettu mitään vammaisasiaa? Onko jäsenistä joku kuollut? Onko muuta tärkeätä, esim. avustushakemusten jättöaikoja? Leikkelen tarpeelliset artikkelit yms. talteen.

Järjestelen yhdistyksen arpajaisia, hankin sopivia voittoja, kyselen myyntipaikkoja tavarataloista, lasken tilityksiä ja teen selvityksiä.

Joku haluaa jo jättää ilmaislomahakemuksen, vaikka vielä on ”hangerit korkeat nietokset”. Otan sen vastaan ja arkistoin pariksi kuukaudeksi kansioon, että muistan aikanaan ottaa sen käsittelyyn kokouksessa.

Joku jäsen pyytää liitolta pyykinpesukonetta. Yhdistys puoltaa asiaa. Mietin lausuntoon perusteluja, pitää olla selkeä ja täsmällinen ja oikeudenmukainen.

Puhelimessa joku kertoo aloittavansa tutkimustyötä, joka koskee vammaisten lomamatkoja. Mitä odotuksia, vaikeuksia yms. vammaisilla on? Lupaan koota muutaman ihmisen ryhmän ideoimaan asiaa.

Puheluja tulee silloin tällöin rakennusfirmoilta. Halutaan tietää, mikä on luiskan oikea kaltevuus, millaista materiaalia sen pinnan pitäisi olla, tai kuinka leveä hissin oven tulee olla, että siitä mahtuu pyörätuolilla.

Joskus tuntuu, etteivät ihmiset tiedä minkään muun vammaisjärjestön olemassaolosta, meiltä kysellään ihan kaikenlaisiin vammoihin liittyviä asioita. Joukkoon mahtuu kehitysvammat, sotavammat, aistivammat jne.

Oma jäsenistö kyslee, onko omaa lääkäriä, tuomaria, veroasiantuntijaa tms. experttiä. Apua tarvitaan erilaisten valitusten tekemiseen, kun haettuja etuuksia ei ole myönnetty eri syistä.

Jäseneksi liittyessään monet haluavat tietää mitä konkreettista etua tai hyötyä jäsenyydestä on. Useimmille riittävä etu on kuitenkin esim. jäsenlehti. Nuoria kiinnostaa liikunta eri muotoineen, eläkeikäisiä matkat.

Tyypillistä työlleni on, etten voi keskittyä yhteen asiaan kerrallaan vaan on kyettävä nopeasti siirtymään asiasta toiseen kymmeniä kertoja päivässä. Ikäänkuin pyörittelin eri kokoisia rattaita, toiset keveitä toiset miltei ylivoimaisen painavia, tavoitteenani kaikkien rattaiden pitäminen jatkuvassa liikkeessä. Vaihtelevaa, mielenkiintoista, antoisaa! Stressaavaa, ainainen kiire, joka vie voimat. Pääasiassa joudun hoitamaan ihmisten ongelmia ja auttamaan ratkaisujen etsimisessä vaikeisiin asioihin. Iloiset ja onnelliset tapahtumat jäävät vähemmälle huomiolle.

MATKAN VARRELTA

Invalidiliiton kultaiset ansiopaketit järjestysnumeroltaan 5, 23, 24 ja 25 luovutettiin 16. tammikuuta 1958. Kuvassa saajat Einari Auteri, Toini Lähteenmäki ja luovuttaja phj. Erkki Heiniö.

Tampereen Työväen Moottorikerho lahjoitti toistamiseen osan Pyynikin mp-ajojen tuotostaan TSI:lle v. 1956. Lahjashekkiä vastaanottamassa phj. Into Lähteenmäki.

Elsa Järvinen (vas.), Anja Simonen, Helvi Koivisto ja Irma Aittokallio halkosouvissa 'Ait-
sussa' 1959, mutta missä ovat miehet...

Opettaja Simo Ruuskanen opastaa lapsi-invalidien askartelukerhossa viisikymmentäluvulla.

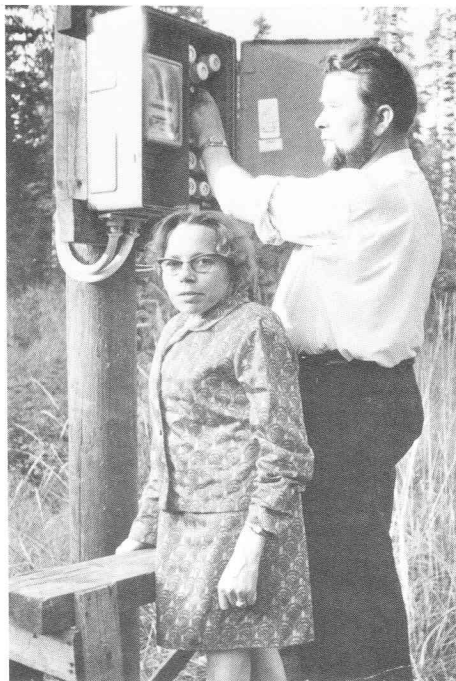

Matti Särkinen sai Aitorantaan oman sillan — edessä Matti, taustalla Särkisen sillan rakentajia viisikymmentäluvulla.

Vaikeavammaisten leiriltä Aitorannasta 1963.

Ja tulkoon valkeus... Mauno Sillman kytkee 1969 Aitorannan lopullisesti valtakunnan verkkoon — todistamassa Aili Lappalainen.

Syksyn tultua aloittivat askartelukerhot työnsä joulumyyjäisiä varten. Tässä tehdään rotinkitöitä.

Maan ensimmäinen Länsilinjojen omistama Invabussi aloitti kuljetuksensa Tampereella toukokuulla 1981. Autossa on 11 pyörätuolipaikkaa, se on varustettu hissillä ja muilla mukavuuksilla.

Invataksit ovat kätevä tapa pyörätuolivammaisen liikkoa.

Tyyne Lindberg mahdollisti testamenttilahjoituksellaan Aitorannan viiden lomamökin sekä kahvila + kioskin rakentamisen 1972.

Invalidiliiton Tampereen palvelutalo Insinöörinkatu 12:ssa Hervannassa.

AITORANTA ON 'IN...

LÄHTEET:

Tampereen seudun invalidien arkisto
Tampereen työkeskussäätiön historiaa (Lasse Salja, käsik. 1986)
IT Invalidityö
TSI-lehti
Oulun raajarikkoiset (Tuula Kokko, Gummerus 1986)
Komiteamietintö köyhäinhoitoasetukseksi 1907
Aamulehti
Hämeen Yhteistyö
Kansan Lehti

Haastattelut:

Aimo O. Aaltonen
Irma Aittokallio
Toivo Autero
Veikko Autero
Raimo Ikonen
Ensio Jortikka
Heikki Järvinen
Matti Kallio
Helena Karvonen
Kauko Kaunisto
Helvi Koivisto
Eine Koskinen
Toini Lähteenmäki
Pekka Partio
Pekka Ruoholahti
Reino Ruoholahti
Eino Sandell
Hilda Sandell
Raija Sauro
Mauno Sillman
Erkki Välimäki